

In Memoriam Sir Stirling Moss

(1929 - 2020)

Miha Vrhunec - Codelli klub Ljubljana

Aprila so vsi časopisi, revije, TV postaje in internetni ponudniki, ki se ukvarjajo z avtomobilizmom, priobčevali nekrologe Sira Stirlinga Mossa. Naštevajo mnoge zmage in udeležbe ipd. in jih skušajo statistično ovrednotiti. Pri Mossu to ne gre. Bil je preveč raznovrsten dirkač. Dirkal je v F1, na mnogih slavnih dirkališčih z zelo različnimi vrstami vozil. Vozil je največje relije, kot npr. Rally Monte Carlo. Zmeraj je želel dirkati na britanskem vozilu, če je bilo le mogoče. Za MG je dosegel na slanjem jezeru v ZDA v nekaj dneh štiri svetovne rekorde v predelanem MG A.

Ne nazadje epopeja: Mille Miglia 1955. V Mercedesu 300 SL z nepozabno štartno številko 722 je s sovoznikom Jenkinsonom prevozil 1600 km od Brescie do Rima in nazaj v 10 urah in nekaj minutah.

Drugi je zaostal za 34 minut. Voznik se je pisal Fangio. Na dirki F1 za VN Velike Britanije je kot prvi domačin zmagal na britanskem Vanwallu. Drugi je bil spet Fangio. Moss je kasneje pravil, da se mu zdi, da ga je Fangio pustil zmagati. Ob neki priliki ga je o tem povprašal. Fangio je odgovoril: "To je bil tvoj dan". Taki so bili takratni dirkači. Bolj viteški.

Morda velja zanj, kot so zapisali novinarji, "najboljši dirkač, ki ni nikoli postal svetovni prvak." Na spletu najdemo mnoge razvrstitve njegovih športnih uspehov. You Tube ponuja odlične filme, stare in novejše o njem. Goodwood je posvetil dirko njegovi 90 letnici. Ganljivo, zato je vredno ogleda YT.

Vsi, ki so se lotili nekaj napisati o njem, vedno nadaljujejo z orisom Mossa kot osebnosti. Kljub skromnemu obnašanju se je vedno čutila njegova karizma. Bil je dirkač z dušo in telesom. Dirke so bile njegovo življenje. Ta občutek je vedno prenašal na sotekmovalce, osebje in na gledalce, do katerih se je obnašal izredno vljudno. Desetkrat je nastopil na vztrajnostni dirki Le Mans in leta 1956 tudi zmagal na Aston Martinu. Po hudi nesreči leta 1962 v Goodwoodu je opustil tekmovanja, ostal pa je zvest ambasador avto moto športa. Udeleževal se je precej starodobniških relijev in dirk. Med drugim je okroglo dvajsekrat nastopil na Ennstal Classic Raliju v vasi Groebning pri smučarskem Schladmingu. Privijegij smo imeli opazovati ga od blizu v različnih situacijah.

Prva leta je vzel nastop zelo tekmovalno, tudi rezultati so bili primerni - med prvih pet ali

deset. S tem namenom sta s soprogo Lady Sussi obšla progo. Vedno sta se držala za roki kot dva mlada zaljubljenca. Njuna obraza sta izžarevala isto. Pred vsako merilno fotocelico ji je razlagal, koliko sekund prej morata biti npr. ob drevesu.

Predstartni prostor morajo tekmovalci zavzeti vsaj pol ure pred pričetkom. Zaradi novinarjev in kamer. Tam je bil vedno tudi Sir Stirling v MB 300SL Gullwing. Vrata so dvignjena, širok prag je videti udoben. Lady Sussi izstopi, gre v bližnjo gostilno in prinese svojemu najdražjemu kavo in jo servira na širok prag avta. Potem se vsede še sama in skupaj srebata kavo, kot nerazdružljiv par.

Ko je bil zunaj avta, je zmeraj resno prijazno delil avtograme, mladim in starim (samo na zunaj). Vsakega je pogledal v oči in mu namenil prijazen pogled.

Vedno sta bila angleško zadržano nasmejana in odzdravljala z roko. Mislim, da je vedel, da je živa legenda, vendar je užival v tem, da lahko da mladim inspiracijo za dirkaški šport, od gledalca do dirkača. To stremljenje je kazal z vožnjo skozi ovinke. Pred ovinkom harmonično ujet vmesni plin, potem pa za tiste razmere hitro skozi prestavljanje navzgor in zaviranje pred naslednjo merilno fotocelico. Gledalci pa poslušajo in ploskajo. Po padcu v jašek hišnega dvigala ni več vozil. Poškodovana rama ni dopuščala naporov

pri vrtenju starodobniškega volana. Zato se je vozil kot sopotnik. Še vedno je sedel kot za volanom. Glavo je držal visoko, nekoliko nazaj in gledal daleč preko vozila nekam v daljavo. Vozil je z nekim čutom, razum je sem ter tja samo pomagal. In to je izžareval.

Nekoč srečam na reliju Mirana Ališiča. Ni poznal starih legend. Pokažem mu Sira Stirlinga Mossa. Miran reče: Ali ni to tisti, ki je zmagal na Mille Miglia? Ko prikimam, se Miran znajde na drugi strani ograje za gledalce, počepne k Mossu, ki je sedel za volanom in srebal kavo in ga vpraša, kako je uspel tako hitro voziti na MM? Moss se samo nasmehne in reče: "Bil sem mlad". Tudi na stara leta je v sebi ostal tako mlad kot takrat, ko je bil mlad.

